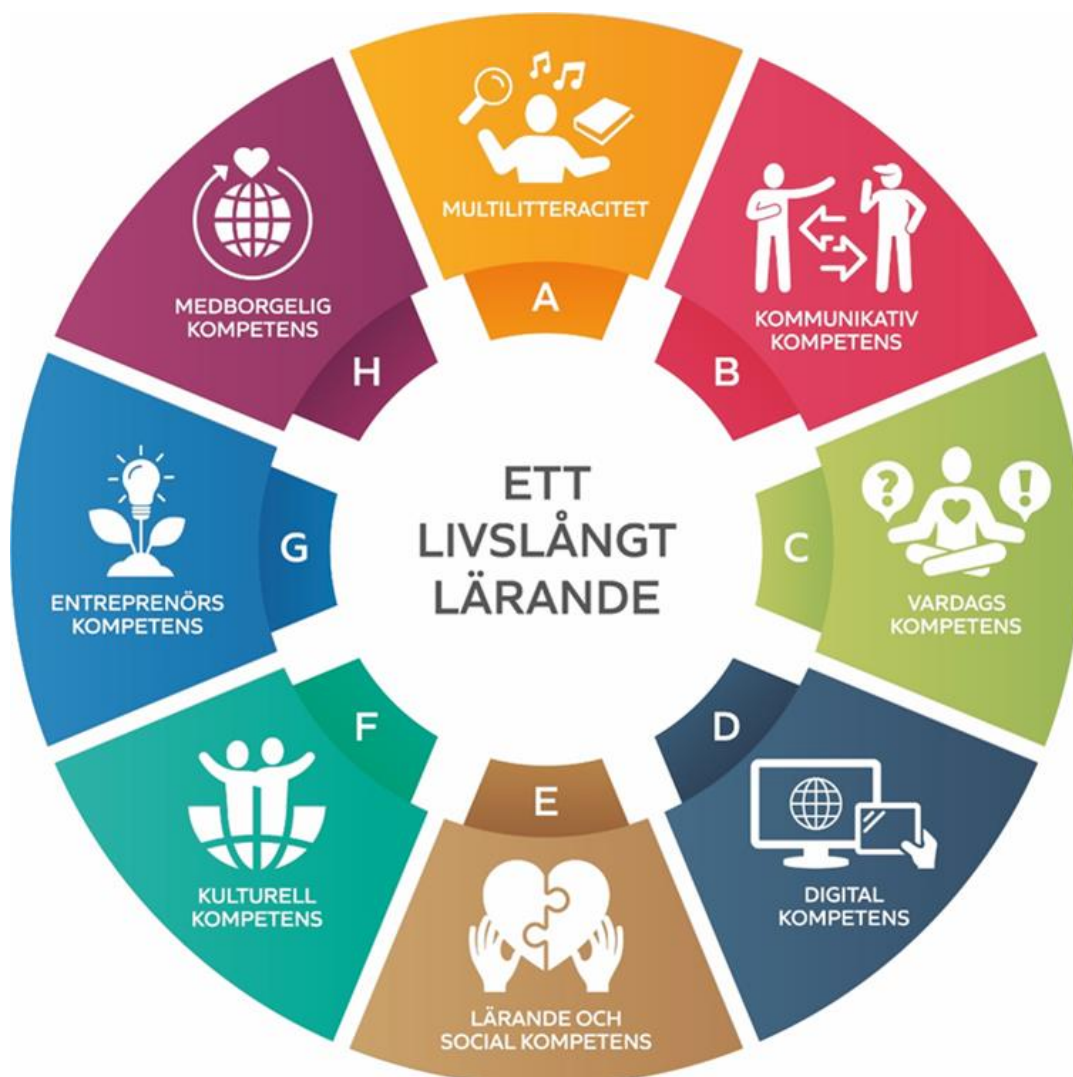

LÄROPLAN FÖR GRUNDSKOLAN PÅ ÅLAND

ÄMNEDEL

MUSIK åk 1-9

Innehåll

MUSIK	2
Läroämnets övergripande syfte åk 1-9.....	2
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 1-2	2
Centralt innehåll åk 1-2	3
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 1-2	3
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 3-4	5
Centralt innehåll åk 3-4.....	6
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 3-4	7
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 5-6	9
Centralt innehåll åk 5-6.....	10
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 5-6	11
Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 7-9	14
Centralt innehåll åk 7-9	14
Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 7-9	16

MUSIK

Läroämnets övergripande syfte åk 1-9

Musikundervisningens uppdrag är att skapa förutsättningar för mångsidig musikalisk aktivitet och ett aktivt kulturellt deltagande. Musikens olika kunskapsformer bidrar till musikalisk medvetenhet och en vilja att använda sig av musik som uttrycksform och kommunikationsmedel. Undervisningen ska ge utrymme för kreativt skapande genom musik. Undervisningen ska hjälpa eleven att tolka musikens många betydelser i olika kulturer samt i individers och grupper verksamhet. Musikundervisningen ska utveckla en positiv och nyfiken inställning till musik och kulturell mångfald.

Musikundervisning ska främja utvecklingen av elevens musikaliska kunskaper och förståelse samt förmåga att samarbeta med andra. I undervisningen kan elevens musikintressen, ämnesövergripande teman, fester och evenemang i skolan samt verksamhet utanför skolan beaktas. Eleven ska få möjlighet att använda sin röst och musicera, komponera och skapa musik. I musikundervisningen ska eleven få utveckla sin uttrycksförmåga genom att studera musik på ett mångsidigt sätt.

Undervisningen ska stöda eleven att utveckla kritiskt tänkande och uppmuntra eleven att påverka den egna livsmiljön och samhället. Undervisningen ska ha ett normmedvetet förhållningssätt och bidra till att främja jämlikhet, jämställdhet och gemenskap samt lyfta värdet av mångfald. Undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla en helhetssyn gällande musik i samhället ur olika hållbarhetsperspektiv.

Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 1-2

I musikundervisningen ska eleverna tillsammans få upptäcka och uppleva hur var och en är unik i musiken och hur musikalisk aktivitet kan skapa glädje och en känsla av samhörighet. Musikundervisningen ska stöda den kinestetiska och auditiva uppfattningsförmågan, en sund röst användning och utveckla en positiv relation till musik. Eleven introduceras till musikbegrepp och uttryckssätt genom sång, spel, lek och rörelse. Eleven ska ges möjlighet att lyssna till musik i olika stilar och genrer och diskutera dessa. Elevens kreativa musikaliska tänkande samt estetiska och musikaliska förståelse utvecklas genom musicerande enskilt och tillsammans med andra. Musikalisk verksamhet ska vara en naturlig del av de ämnesövergripande studierna i skolans vardag och fest.

Lärmiljöerna ska vara mångsidiga och omfattar förutom den fysiska miljön även sociala situationer och sammanhang samt digitala miljöer. Undervisningen ska innehålla varierade arbetssätt och positiva musikupplevelser. Eleven ska introduceras till att uttrycka sig om musik och musikupplevelser och ett språkutvecklande arbetssätt ska användas. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Digitala verktyg ska mångsidigt och på ett naturligt sätt användas i undervisningen. Konsertbesök och samarbete med lokala musiker uppmuntras i mån av

möjlighet. En helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras.

Centralt innehåll för åk 1-2

Musicerande och musikskapande

I samband med musicerande fästs uppmärksamhet vid att arbeta kreativt både enskilt och i grupp. Undervisningen ska uppmuntra eleven att uttrycka sig och komma med idéer, sjunga, skapa musik samt hantera för åldern lämpade instrument på ett ändamålsenligt sätt.

- sjunga, leka, spela och improvisera
- grundläggande röst användning på ett lekfullt sätt
- rytminstrument och kroppsrytmik

Musiklära och instrumentkännedom

Det centrala i undervisningen är att eleven lär sig uppfatta grundbegreppen tonläge, tonlängd, tonstyrka och klang. Eleven ska få utveckla grundläggande kunskaper och förmågor gällande rytm, melodi, dynamik, puls och form genom lek och spel. Eleven ska få utveckla kännedom om olika instrument.

Musik i samhället

Undervisningen ska behandla elevens erfarenheter och iakttagelser såväl gällande musik som olika vardagliga ljudmiljöer. Eleven ska få möjlighet att fundera över musikens betydelse i den egna livsmiljön. Undervisningen planeras så att kulturarvet och elevens egen kultur beaktas.

- barnsånger
- traditionella sånger och lekar
- sånger inom olika kulturer
- musikklyssnande

Hållbarhet

Undervisningen ska hjälpa eleven att upptäcka hur musiken påverkar känslor och välbefinnande. Eleven utvecklar förståelse för vad en trygg musik- och ljudmiljö är.

- diskussioner kring musikupplevelser

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 1-2

Utvärdering och respons ska vara handledande och sporrande. Syftet med responsen är att stöda utvecklingen av elevens förmåga och vilja att skapa och tolka musik. Omdömet ska grunda sig på mångsidig information om elevens lärande, kunnande, arbete och framsteg. Genom formativa arbetssätt blir utvärderingen en naturlig del av läroprocessen.

I årskurserna 1-2 är det specifika uppdraget för undervisningen i musik:

- att väcka elevens intresse för musik och musicerande
- att utveckla elevens förmåga att musicera enskilt och tillsammans med andra
- att uppmuntra eleven att kreativt uttrycka sig genom musik, lek och rörelse.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Väcka elevens intresse och nyfikenhet för musik, kreativt musicerande och musikskapande.	Eleven utvecklar intresse och nyfikenhet för musik.	C, E, F, G	<i>Intresse, nyfikenhet och kreativitet utvärderas och kan nämnas i omdömet men en nivå för goda kunskaper anges inte.</i>
Introducera eleven till att se sitt eget lärande och iakttä sin arbetsprocess genom självutvärdering och kamratrespons.	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sitt eget lärande och arbetsprocess.	B, C, E	<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för omdöme.</i>
Musicerande och musikskapande			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Uppmuntra eleven att medverka i en musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.	Eleven medverkar i en musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.	B, E, H	Eleven deltar i den musikaliska gemenskapen.
Vägleda eleven att använda sin röst naturligt samt att sjunga och spela i grupp.	Eleven utvecklar förmåga att använda sin röst naturligt samt att sjunga och spela i grupp.	A, B, E, F	Eleven sjunger och spelar i grupp.
Uppmuntra eleven att uppleva och uppfatta musik och rytm genom lek och rörelse.	Eleven utvecklar färdigheter att uppleva och uppfatta musik och rytm genom lek och rörelse.	A, E, F	Eleven deltar i övningar där musik och rörelse kombineras.
Ge utrymme för elevens egna musikaliska idéer och improvisationer genom att handleda eleven att använda ljud, rörelser, bilder, teknologi eller andra uttrycksätt.	Eleven utvecklar förmåga att skapa och improvisera.	D, E, F, G	Eleven deltar i improvisation och musikaliskt skapande samt kan anpassa sig till den musikaliska helheten.
Musiklära och instrumentkännedom			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Skapa möjligheter för eleven att utveckla grundläggande kunskaper om ord, begrepp och symboler	Eleven utvecklar grundläggande kunskaper om ord, begrepp och symboler kopplade till musik.	A, C, E	Eleven känner igen ord, begrepp och symboler som behandlats.

kopplade till musik genom musicerande.			
Musik i samhället			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Inspirera eleven att utforska det musikaliska kulturarvet genom att leka, sjunga och röra sig till musik samt att njuta av musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald.	Eleven utvecklar kännedom om kulturarvet och musikens mångfald.	A, B, F, H	Eleven kan lyssna på musik och ljudmiljöer och är bekant med det musikaliska kulturarvet.
Hållbarhet			
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för goda kunskaper vid slutet av åk 2
Skapa möjligheter för eleven att uppleva och upptäcka hur musik påverkar känslor och välbefinnande.	Eleven utvecklar förståelse för hur musik påverkar känslor och välbefinnande.	C, E, H	Eleven känner till att musik påverkar individen.

Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 3-4

I musikundervisningen får eleven upptäcka och uppleva hur musikalisk aktivitet kan skapa glädje och samhörighet. Eleven lär sig att förhålla sig öppet och respektfullt till andras upplevelser. Eleven ska få musikaliska erfarenheter genom att ta del av musikkulturer i samhället och i närmiljön. Elevens förståelse för musikaliska begrepp och uttrycksätt fördjupas och breddas i takt med att elevens färdigheter i att sjunga, spela, komponera, röra sig och lyssna till musik utvecklas. Eleven ska få utveckla det kreativa och estetiska tänkande genom att planera och genomföra olika musikaliska eller tvärkonstnärliga helheter enskilt eller tillsammans med andra. Elevens uppfattning om sig själv som musikalisk aktör stärks genom positiva upplevelser av lärande.

Undervisningen ska skapa mångsidiga lärmiljöer där varje elev ges möjlighet till olika musikaliska arbetssätt, musikalisk samverkan, gemensamt musicerande och andra gemensamma musikaliska aktiviteter. Glädje i lärandet, en fördomsfri atmosfär som sporrar kreativt tänkande och positiva musikupplevelser inspirerar eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter.

Eleven ska introduceras till att uttrycka sig om musik och musikupplevelser och ett språkutvecklande arbetssätt ska användas. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Digitala verktyg ska mångsidigt och på ett naturligt sätt användas i undervisningen. Konsertbesök och samarbete med lokala musiker uppmuntras. Musicerandet ska vara en naturlig del av de

ämnesövergripande studierna i skolans vardag och fest. En helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras.

Centralt innehåll för åk 3-4

Musicerande och musikskapande

Eleven tillägnar sig musikaliska kunskaper och färdigheter genom att musicera, improvisera och komponera samt genom tvärkonstnärligt arbete. I samband med musicerande fästs uppmärksamhet vid att arbeta kreativt både enskilt och i grupp. Det centrala i undervisningen är att utveckla elevens uttrycksförmåga och fantasi på ett mångsidigt sätt.

- röst användning, avspänning och sångteknik
- rytm-, melodi- och ackordinstrument
- taktarter och rytmens grunder
- kroppen som rytminstrument och enkla rörelseserier
- kanon och enkel stämsång
- instrument, utrustning och tekniska hjälpmedel

Musiklära och instrumentkännedom

Undervisningen ska utveckla elevens förmåga att uppfatta rytm, puls, melodi, harmoni, form, klangfärg och dynamik. I takt med att elevens kunskaper utvecklas börjar man namnge och använda egna eller vedertagna symboler för att beskriva musikaliska skeenden. Eleven ska utveckla förståelse för ämnesspecifika begrepp och symboler.

- introduktion till grundläggande notation
- introduktion till instrumentkännedom

Musik i samhället

Undervisningen ska behandla elevens erfarenheter och iakttagelser såväl gällande musik som olika vardagliga ljudmiljöer. Eleven ska ges möjlighet att reflektera över musikens betydelser i olika livssituationer och under olika tidsperioder. Innehållet väljs så att eleven får mångsidig insikt i olika musikkulturer och -stilar. Undervisningen planeras också så att den kulturella förståelsen vidgas och elevens egen kultur beaktas.

- åländsk och nordisk musik
- musik inom olika kulturer

Hållbarhet

Undervisningen ska ge eleven möjligheter att uppleva musik och reflektera kring hur musiken påverkar känslor och välbefinnande. Undervisningen ska visa eleven på vikten av en trygg musik- och ljudmiljö samt förebyggande av hörselskador. I musikalisk verksamhet fästs också uppmärksamhet vid olika sätt att tolka och uttrycka musik samt hur känslor förmedlas genom musik.

- diskussioner kring musikupplevelser och iakttagelser

- musik i samhället ur olika hållbarhetsperspektiv

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 3-4

I musikundervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och responsen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens intresse för musik. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar över hemuppgifter och instrument.

I årskurserna 3-4 är det specifika uppdraget för undervisningen i musik:

- att utveckla elevens intresse för musik och musicerande
- att utveckla elevens förmåga att musicera enskilt och tillsammans med andra
- att uppmuntra eleven att kreativt uttrycka sig genom musik, lek och rörelse.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 4 (utöver att eleven uppnår kriterierna för vitsordet 8 så krävs följande)
Utveckla elevens intresse och nyfikenhet för musik, kreativt musicerande och musikskapande.	Eleven utvecklar intresse och nyfikenhet för musik, musicerande och musikskapande.	C, E, F, G		<i>Intresse och nyfikenhet används inte som grund för bedömning.</i>	
Synliggöra elevens arbetsprocess och lärande genom att låta eleven ställa upp mål samt skapa möjlighet för självutvärdering och kamratrespons.	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sin arbetsprocess och sitt lärande.	B, C, E		<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för bedömning.</i>	
Musicerande och musikskapande					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Uppmuntra eleven att medverka	Eleven medverkar konstruktivt i en	B, E, H	Eleven medverkar i viss mån under	Eleven medverkar i musikaliska	Eleven medverkar aktivt i musikaliska

kreativt i en musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.	musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.		handledning i musikaliska sammanhang enskilt eller tillsammans med andra.	sammanhang enskilt och tillsammans med andra och tar delvis ansvar för sin del i musicerandet.	sammanhang enskilt och tillsammans med andra och uppmuntrar och hjälper andra.
Stöda eleven att utveckla förmågan att använda sin röst och att sjunga enskilt och i grupp.	Eleven utvecklar förmåga att använda sin röst och att sjunga.	A, B, E, F	Eleven har vid något tillfälle visat att hen kan använda sin röst i sång.	Eleven använder sin röst för att uttrycka sig musikaliskt och deltar i sång.	Eleven kan sjunga kanon och enkel stämsång.
Uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	Eleven utvecklar färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument .	A, B, E, F	Eleven deltar i viss mån under handledning i musicerande.	Eleven prövar på instrument som använts i undervisningen.	Eleven kan spela instrument som använts i undervisningen och kan anpassa sig till den musikaliska helheten.
Uppmuntra eleven att kroppsligt uttrycka musik, bilder, berättelser och känslor genom rörelser.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sig genom rörelser.	A, E, F	Eleven deltar i viss mån i övningar där musik och rörelse kombineras.	Eleven rör sig till musik och använder sin kropp för att uttrycka sig.	Eleven rör sig kreativt till musik och uppfattar rörelsens och musikens form, puls och rytm.
Uppmuntra eleven att improvisera samt att planera och skapa mindre kompositioner eller tvärkonstnärliga helheter, även med hjälp av digitala verktyg.	Eleven utvecklar förmåga att improvisera och komponera.	D, E, F, G	Eleven deltar i viss mån under handledning i improvisation.	Eleven kan använda sig av ljud, musik, bilder eller andra uttrycksätt för att uttrycka musikaliska idéer och känner till de möjligheter musikteknologin erbjuder.	Eleven kan använda de möjligheter som musikteknologin erbjuder för att uttrycka musikaliska idéer.
Musiklära och instrumentkännedom					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Handleda eleven att förstå musikbegrepp och grundläggande principer för notationssätten i musik i samband med musicerande.	Eleven utvecklar förmåga att använda notationssätt och musikbegrepp.	A, C, E	Eleven känner till några musikbegrepp som behandlats.	Eleven förstår musikbegrepp som behandlats och känner till musiknotationer som övats i samband med musicerande.	Eleven kan använda musikbegrepp som behandlats och kan delvis följa musiknotationer som övats i

					samband med musicerande.
Handleda eleven att utveckla intresse för och grundläggande kunskaper om instrument i olika sammanhang.	Eleven utvecklar intresse för och grundläggande kunskaper om instrument i olika sammanhang.	C, E, F	Eleven känner till några instrument.	Eleven kan ge exempel på instrument ur några instrumentgrupper.	Eleven har god kännedom om instrument som behandlats.
Musik i samhället					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Handleda eleven att utveckla kunskap om och förståelse för olika musikkulturer och -stilar.	Eleven utvecklar kunskap om och förståelse för olika musikkulturer och -stilar.	C, F, H	Eleven känner till några lokala och nordiska musiker.	Eleven kan ge exempel på någon lokala och nordiska musiker och koppla dem till deras verk.	Eleven känner till några lokala och nordiska musiker och känner igen och kan benämna deras musik.
Hållbarhet					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 4	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 4
Erbjuda eleven möjligheter att uppleva och lyssna till musik och ljudmiljöer samt stöda eleven att diskutera det hen hört.	Eleven utvecklar förmåga att lyssna och diskutera det hen hört.	B, C, E, F, H	Eleven kan till viss del lyssna till musik och ljud och kan ge någon kommentar om det hen hört.	Eleven kan lyssna koncentrerat och samtala och uttrycka en åsikt om musik och ljud som hen hört.	Eleven kan diskutera musik och olika ljudmiljöer samt enkelt motivera sina synpunkter på det hen hört.

Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 5-6

I musikundervisningen får eleven upptäcka och uppleva hur musikalisk aktivitet kan skapa glädje och samhörighet. Eleven lär sig att förhålla sig öppet och respektfullt till andras upplevelser. Eleven ska få musikaliska erfarenheter genom att ta del av musikkulturer i samhället och i närmiljön. Elevens förståelse för musikaliska begrepp och uttryckssätt fördjupas och breddas i takt med att elevens färdigheter i att sjunga, spela, komponera, röra sig och lyssna till musik utvecklas. Eleven ska få utveckla det kreativa och estetiska tänkande genom att planera och genomföra olika musikaliska eller tvärkonstnärliga helheter enskilt eller tillsammans med andra. Elevens uppfattning om sig själv som musikalisk aktör stärks genom positiva upplevelser av lärande.

Undervisningen ska skapa mångsidiga lärmiljöer där varje elev ges möjlighet till olika musikaliska arbetssätt, musikalisk samverkan, gemensamt musicerande och andra gemensamma musikaliska aktiviteter. Glädje i lärandet, en fördomsfri atmosfär som sporrar

kreativt tänkande och positiva musikupplevelser inspirerar eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter.

Eleven ska introduceras till att uttrycka sig om musik och musikupplevelser och ett språkutvecklande arbetssätt ska användas. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Digitala verktyg ska mångsidigt och på ett naturligt sätt användas i undervisningen. Konsertbesök och samarbete med lokala musiker uppmuntras. Musicerandet ska vara en naturlig del av de ämnesövergripande studierna i skolans vardag och fest. En helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras.

Centralt innehåll för åk 5-6

Musicerande och musikskapande

Eleven tillägnar sig musikaliska kunskaper och färdigheter genom att musicera, improvisera och komponera samt genom tvärkonstnärligt arbete. I samband med musicerande fästs uppmärksamhet vid att arbeta kreativt både enskilt och i grupp. Det centrala i undervisningen är att utveckla elevens uttrycksförmåga och fantasi på ett mångsidigt sätt.

- röst användning, avspänning och sångteknik
- rytm-, melodi- och ackordinstrument
- taktarter och rytmens grunder
- kroppen som rytminstrument, dans och rörelseserier
- kanon och enkel flerstämmig sång
- instrument, utrustning och tekniska hjälpmedel

Musiklära och instrumentkännedom

Undervisningen ska vidareutveckla elevens förmåga att uppfatta rytm, melodi, harmoni, form, klangfärg och dynamik. Eleven ska utveckla kunskaper om noter, rytmstavelser och etablerade begrepp. Eleven ska utveckla förståelse för ämnesspecifika ord, begrepp och symboler.

- grundläggande notation
- grundläggande instrumentkännedom

Musik i samhället

Undervisningen ska behandla elevens erfarenheter och iakttagelser gällande musik och musicerande i olika miljöer i och utanför skolan. Eleven ska ges möjlighet att reflektera över musikens betydelser i olika livssituationer och under olika tidsperioder. Undervisningen planeras också så att man beaktar elevens egen kultur och vidgar den kulturella förståelsen. Innehållet väljs så att eleven får mångsidig insikt i olika musikkulturer och -stilar ur ett normmedvetet perspektiv.

- kända musiker och kompositörer och deras verk
- västerländsk och utomeuropeisk musikkultur

- populärmusik och folkmusik
- högtidssånger inom olika kulturer

Hållbarhet

Undervisningen ska ge eleven möjligheter att uppleva musik och reflektera kring hur musiken påverkar känslor och välbefinnande. Undervisningen ska lyfta etiska perspektiv på delning av musik. I musikalisk verksamhet fästs uppmärksamhet vid olika sätt att tolka och uttrycka musik. Undervisningen ska visa eleven på vikten av en trygg musik- och ljudmiljö samt förebyggande av hörselskador.

- aktivt lyssnande med reflektion, analys och samtal om musik
- diskussioner kring musikupplevelser och iakttagelser
- musik i samhället ur olika hållbarhetsperspektiv
- upphovsrätt och regler för delning och nedladdning av musik

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 5-6

I musikundervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och responsen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens intresse för musik. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för hemuppgifter och instrument.

I årskurserna 5-6 är det specifika uppdraget för undervisningen i musik:

- att vidareutveckla elevens intresse för musik och musicerande
- att vidareutveckla elevens förmåga att musicera enskilt och tillsammans med andra
- att uppmuntra eleven att kreativt uttrycka sig genom musik, lek och rörelse.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 6 (utöver att eleven uppnår kriterierna för vitsordet 8 så krävs följande)
Vidareutveckla elevens intresse och nyfikenhet för musik,	Eleven vidareutvecklar intresset och nyfikenheten för	C, E, F, G		<i>Intresse och nyfikenhet används inte som</i>	

kreativt musicerande och musikskapande.	musik, musicerande och musikskapande.			<i>grund för bedömning.</i>	
Synliggöra elevens arbetsprocess och lärande genom att låta eleven ställa upp mål samt skapa möjlighet för självutvärdering och kamratrespons.	Eleven utvecklar förmåga att utvärdera sin arbetsprocess och sitt lärande.	B, C, E		<i>Självutvärdering och kamratrespons används inte som grund för bedömning.</i>	
Musicerande och musikskapande					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Uppmuntra eleven att medverka kreativt i en musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.	Eleven medverkar konstruktivt i en musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.	B, E, H	Eleven medverkar i viss mån under handledning i musikaliska sammanhang enskilt eller tillsammans med andra.	Eleven medverkar i musikaliska sammanhang enskilt och tillsammans med andra och tar delvis ansvar för sin del i musicerandet.	Eleven medverkar och agerar kreativt i musikaliska sammanhang enskilt och tillsammans med andra och uppmuntrar och hjälper andra.
Stöda eleven att utveckla förmågan att använda sin röst och att sjunga enskilt och i grupp.	Eleven utvecklar förmåga att använda sin röst och att sjunga.	A, B, E, F	Eleven har vid något tillfälle visat att hen kan använda sin röst i sång.	Eleven använder sin röst för att uttrycka sig musikaliskt och deltar i sång.	Eleven ansvarar för sin stämma både unisont och i enkel flerstämmig sång.
Uppmuntra eleven att utveckla sina färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	Eleven utvecklar färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	A, B, E, F	Eleven deltar i viss mån under handledning i musicerande.	Eleven kan spela instrument som använts i undervisningen och kan delvis anpassa sig till den musikaliska helheten.	Eleven kan självständigt spela och musicera enskilt och i grupp och kan anpassa sig till den musikaliska helheten.
Uppmuntra eleven att kroppsligt uttrycka musik, bilder, berättelser och känslor genom rörelser.	Eleven utvecklar förmåga att uttrycka sig genom rörelser.	A, E, F	Eleven deltar i viss mån i övningar där musik och rörelse kombineras.	Eleven rör sig till musik och använder sin kropp för att uttrycka sig.	Eleven rör sig kreativt till musik och uppfattar dansens, rörelsens och musikens form, puls och rytm.
Uppmuntra eleven att improvisera samt att planera och skapa mindre kompositioner eller	Eleven utvecklar förmåga att improvisera och komponera.	D, E, F, G	Eleven deltar i viss mån under handledning i den kreativa	Eleven använder sig av ljud, musik, bilder eller andra uttrycksätt för att uttrycka	Eleven kan självständigt använda de möjligheter som musikteknologin

tvärkonstnärliga helheter, även med hjälp av digitala verktyg.			skapandeprocessen.	musikaliska idéer och kan med handledning även använda de möjligheter musikteknologin erbjuder.	erbjuder för att uttrycka musikaliska idéer.
Musiklära och instrumentkännedom					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Handleda eleven att förstå musikbegrepp och principerna för notationssätten i musik i samband med musicerande.	Eleven utvecklar förmåga att använda notationssätt och musikbegrepp.	A, C, E	Eleven känner till några musikbegrepp som behandlats.	Eleven kan förklara några centrala musikbegrepp och kan delvis följa musiknotationer som övats i samband med musicerande.	Eleven tillämpar centrala musikbegrepp som behandlats och kan följa musiknotationer som övats i samband med musicerande.
Handleda eleven att utveckla intresse för och grundläggande kunskaper om instrument i olika sammanhang.	Eleven utvecklar intresse för och grundläggande kunskaper om instrument i olika sammanhang.	C, E, F	Eleven känner visuellt eller auditivt igen enstaka instrument.	Eleven känner igen ett flertal instrument visuellt och auditivt och kan benämna dem.	Eleven kan placera instrument i olika instrumentgrupper.
Musik i samhället					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Handleda eleven att utveckla förståelse för och kunskaper om kända musiker och kompositörer ur ett nutida och historiskt perspektiv.	Eleven utvecklar förståelse för och kunskaper om kända musiker och kompositörer ur ett nutida och historiskt perspektiv.	C, F, H	Eleven känner till någon musiker eller kompositör som har behandlats.	Eleven kan ge exempel på någon musiker eller kompositör som behandlats och koppla dem till något av deras verk.	Eleven känner till några musiker och kompositörer som behandlats och känna igen och kan benämna deras musik.
Hållbarhet					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 8 vid slutet av åk 6	Kriterier för vitsord 10 vid slutet av åk 6
Erbjuda eleven möjligheter att uppleva och lyssna till musik och ljudmiljöer samt stöda eleven att diskutera det hen hört.	Eleven utvecklar förmåga att lyssna och diskutera det hörda.	B, C, E, F, H	Eleven kan till viss del lyssna till musik och ljud och kan kommentera det hen hört.	Eleven kan lyssna koncentrerat och samtala och uttrycka en åsikt om musik och ljud som hen hört.	Eleven kan reflektera kring musik och olika ljudmiljöer samt enkelt motivera sina synpunkter på det hen hört.

Handleda eleven att utveckla förståelse för upphovsrätt och delning och nedladdning av musik.	Eleven utvecklar förståelse för upphovsrätt och delning och nedladdning av musik.	C, D, H	-	-	-
---	---	---------	---	---	---

Riktlinjer och arbetsupplägg för åk 7-9

Undervisningen ska ge eleven möjlighet att bredda sina musikaliska kunskaper och vidga sin världsbild. Undervisningen ska handleda eleven att tolka musikens betydelse och att analysera känslor och upplevelser i samband med musik. Undervisningens uppdrag är också att utveckla elevens förmåga att kritiskt granska olika musikkulturer genom att handleda eleven att analysera och bedöma hur man kan kommunicera och påverka med hjälp av musik. Eleven ska få uttrycka sig musikaliskt på ett mångsidigt och kreativt sätt och skapa musik självständigt och tillsammans med andra.

Lärmiljöerna ska vara mångsidiga och omfattar förutom den fysiska miljön även sociala situationer och sammanhang samt digitala miljöer. Undervisningen ska vara flexibel samt ge möjligheter till olika musikaliska arbetssätt, musikalisk samverkan, gemensamt musicerande och andra gemensamma musikaktiviteter. I undervisningen ska repertoar och övningar representera olika genrer och traditioner, kulturer och historiska miljöer samt musiken i elevens egen vardag.

Eleven ska ges möjlighet att uttrycka sig om musik och musikupplevelser och ett språkutvecklande arbetssätt ska användas i undervisningen. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen. Digitala verktyg ska mångsidigt och på ett naturligt sätt användas i undervisningen. Konsertbesök och samarbete med lokala musiker uppmuntras i mån av möjlighet. En helhetsskapande undervisning genom bland annat ämnesövergripande samarbete uppmuntras. Musicerandet ska vara en naturlig del av de ämnesövergripande studierna i skolans vardag och fest.

Centralt innehåll för åk 7-9

Musicerande och musikskapande

Det centrala i undervisningen är att på ett mångsidigt sätt utveckla elevens musikaliska uttrycksförmåga och förmåga att komma med egna idéer och lösningar. I samband med musicerande fästs uppmärksamhet vid att arbeta kreativt både enskilt och i grupp. Eleven ska ges möjlighet att komponera och arrangera egen musik. Genom gemensamt musicerande fördjupar eleven sin förmåga att använda rösten, att sjunga och att spela genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.

- röst användning, avspänning, hållning och sångteknik
- unison och flerstämmig sångrepertoar

- spelrepertoar i olika stilar och genrer
- dans och rörelse
- rytmiska färdigheter
- instrument, utrustning och tekniska hjälpmedel
- inspelning av musik med hjälp av digitala verktyg

Musiklära och instrumentkännedom

Eleven ska utveckla fördjupade kunskaper om musikbegrepp och grundläggande noteringsätt genom musicerande i olika situationer. Eleven ska utveckla kunskaper om instrument i syfte att kunna ta till sig musik i samhället och för att kunna använda instrument i musikskapande.

- notation samt etablerade begrepp
- partitur
- instrumentkännedom

Musik i samhället

I undervisningen skapar man kopplingar mellan musik, andra läroämnena och olika samhällsföreteelser. Eleven ska få möjlighet att granska musiken som konststart och utveckla förståelse för hur musiken används för att kommunicera och påverka. Eleven ska ges möjlighet att lyssna till musik från olika tidsperioder och samtidigt reflektera och bedöma musikens betydelse i olika livssituationer under olika tider och epoker ur ett normmedvetet perspektiv.

- musikhistoria
- musikkultur i världen
- populärmusik, folkmusik och konstmusik
- aktuella musikaliska fenomen

Hållbarhet

Undervisningen ska ge eleven möjligheter att uppleva musik och reflektera kring hur musiken påverkar känslor och välbefinnande. I musikalisk verksamhet fästs också uppmärksamhet vid olika sätt att tolka och uttrycka musik. Konsumtions- och hållbarhetsperspektiven inom musik lyfts i undervisningen. Eleven ska få möjlighet att använda sig av digitala verktyg och stifta bekantskap med upphovsrätt och möjligheter att använda musik och digitala medier samt reflektera över vilka eventuella etiska problem som kan uppstå. Undervisningen ska visa eleven på vikten av en trygg musik- och ljudmiljö samt förebyggande av hörselskador.

- aktivt lyssnande med reflektion, analys och samtal om musik
- diskussioner kring musikupplevelser och iakttagelser
- musik i samhället ur olika hållbarhetsperspektiv
- upphovsrätt och regler för delning och nedladdning av musik

Mål, kompetenser och kunskapskriterier för åk 7-9

I musikundervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla förmågan att lära sig. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av lärprocessen.

Slutbedömningen genomförs det läsår då ämnesstudierna avslutas i respektive ämne. Genom slutbedömningen definierar läraren hur väl eleven vid slutet av studierna har uppnått kunskapskriterierna för lärokursen, även tidigare prestationer tas i beaktande. Slutsvitsordet bestäms så att läraren jämför elevens kunskaps- och färdighetsnivå med de kunskapskriterier som finns i läroplanen.

Eleven bedöms med vitsordet åtta (8) ifall eleven har uppnått en nivå som utgör ett genomsnitt av den kunskaps- och färdighetsnivå för de olika delområdena som beskrivs i kunskapskriterierna. Om eleven inom något delområde nått högre än nivån för vitsordet åtta kan detta kompensera en något lägre prestationsnivå inom ett annat delområde.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar över hemuppgifter och instrument.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens som anknyter till målet	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9 (utöver att eleven uppnår kriterierna för vitsordet 8 så krävs följande)
Vidareutveckla elevens intresse och nyfikenhet för musik, kreativt musicerande och musikskapande.	Eleven vidareutvecklar intresset och nyfikenheten för musik, musicerande och musikskapande.	C, E, F, G		<i>Intresse och nyfikenhet används inte som grund för bedömning.</i>	
Visa eleven på musikens roll i den sociala hållbarheten genom att upptäcka hur musik påverkar känslor och välbefinnande.	Eleven utvecklar förståelse för musikens påverkan för välbefinnande.	C, E, H		<i>Används inte som grund för bedömning.</i>	
Synliggöra elevens arbetsprocess och	Eleven vidareutvecklar	B, C, E		<i>Självutvärdering och</i>	

lärande genom att låta eleven ställa upp mål samt skapa möjlighet för självutvärdering och kamratrespons.	förmågan att utvärdera sin arbetsprocess och sitt lärande.			<i>kamratrespons används inte som grund för bedömning.</i>	
Musicerande och musikskapande					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Uppmuntra eleven att medverka kreativt i en musicerande grupp och i musikaliska sammanhang.	Eleven medverkar konstruktivt i en musicerande grupp och i musicerande sammanhang.	B, E, H	Eleven medverkar i viss mån under handledning i musikaliska gemenskaper.	Eleven medverkar självständigt i musikaliska gemenskaper och tar ansvar för sin del i musicerandet.	Eleven medverkar och agerar kreativt i musikaliska gemenskaper och uppmuntrar och hjälper andra.
Stöda eleven att vidareutveckla förmågan att använda sin röst och att sjunga enskilt och i grupp.	Eleven vidareutvecklar förmågan att använda sin röst och att sjunga.	A, B, E, F	Eleven har vid något tillfälle visat att hen kan använda sin röst för att uttrycka sig i sång.	Eleven använder sin röst för att uttrycka sig musikaliskt och deltar i sång samt kan bidra till den musikaliska helheten.	Eleven använder sin röst på ett personligt sätt för att uttrycka sig musikaliskt, sjunger sin del i sång och följer stämman.
Uppmuntra eleven att vidareutveckla sina färdigheter att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument.	Eleven vidareutvecklar färdigheterna att spela och musicera i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument .	A, B, E, F	Eleven deltar i viss mån under handledning i musicerande.	Eleven kan spela instrument som använts i undervisningen och anpassar sig till den musikaliska helheten.	Eleven kan självständigt och med personligt uttryck spela och musicera enskilt och i grupp och anpassar sig väl till den musikaliska helheten.
Uppmuntra eleven att pröva på mångsidiga sätt att uttrycka sig och röra sig till musik.	Eleven utvecklar förmåga att på mångsidiga sätt uttrycka sig och röra sig till musik.	A, E, F	Eleven deltar i viss mån i övningar där musik och rörelse kombineras.	Eleven visar i sina rörelser att hen uppfattar musikens grundrytm och kan anpassa sina rörelser till den.	Eleven rör sig mångsidigt och kreativt till musik och kan uppfatta musikaliska strukturer och uttrycka musiken i sina rörelser.
Uppmuntra eleven att bygga upp ett kreativt förhållande till musik och handleda eleven att improvisera, arrangera och	Eleven utvecklar ett kreativt förhållande till musik och improviserar, arrangerar och komponerar samt	D, E, F, G, H	Eleven deltar i viss mån under handledning i den kreativa skapandeprocessen.	Eleven kan använda musikaliska eller andra ljustelement för att utveckla och tillämpa nya	Eleven använder musikaliska eller andra ljustelement för att utveckla och tillämpa mångsidiga och kreativa

komponera samt arbeta tvärkonstnärligt.	arbetar tvärkonstnärligt.			musikaliska idéer självständigt eller i grupp.	musikaliska idéer självständigt eller i grupp.
Handleda eleven att spela in musik och att använda musikteknologi på ett kreativt sätt för att skapa musik.	Eleven utvecklar förmåga att spela in musik och att använda musikteknologi på ett kreativt sätt för att skapa musik.	D, E, F, G, H	Eleven kan med handledning till viss mån använda musikteknologi för att uttrycka musik.	Eleven kan använda de möjligheterna musikteknologin erbjuder för att uttrycka musik självständigt eller i grupp.	Eleven behärskar och kan med skicklighet och kreativitet använda de möjligheterna musikteknologin erbjuder för att uttrycka musik.
Musiklära och instrumentkännedom					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Uppmuntra och handleda eleven att använda notationssätt och musikbegrepp i den musikaliska verksamheten.	Eleven utvecklar förmåga att använda notationssätt och musikbegrepp.	A, C, E	Eleven känner till enstaka musikbegrepp i den musikaliska verksamheten.	Eleven kan förklara centrala musikbegrepp och notationssätt i den musikaliska verksamheten.	Eleven tillämpar ändamålsenligt musikbegrepp och notationssätt i den musikaliska verksamheten.
Handleda eleven att utveckla intresse för och kunskaper om instrument i olika sammanhang.	Eleven utvecklar intresse för och kunskaper om instrument i olika sammanhang.	C, E, F	Eleven känner visuellt eller auditivt igen och kan benämna några instrument.	Eleven har en grundläggande visuell och auditiv instrumentkännedom.	Eleven har en bred visuell och auditiv instrumentkännedom.
Musik i samhället					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Handleda eleven att utveckla förståelse för och kunskaper om musikhistoria och musikens betydelse i olika tider och epoker.	Eleven utvecklar förståelse för och kunskaper om musikhistoria och musikens betydelse i olika tider och epoker.	C, E, F, H	Eleven känner till musik från några tidsepoker.	Eleven kan i stora drag redogöra för musikhistoria som behandlats och beskriva sambandet mellan musik från olika tidsepoker.	Eleven kan beskriva musikens utveckling ur ett historiskt perspektiv samt reflektera kring och analysera sambandet mellan musik från olika tidsepoker.
Vägleda eleven att granska musiken som konststart och att förstå hur musik används för att kommunicera och påverka i olika kulturer.	Eleven utvecklar förståelse för musik som konststart och för hur musik används för att kommunicera och påverka i olika kulturer.	A, B, C, D, F, G, H	Eleven känner till några sätt att använda musik och vet att musik är olika i olika kulturer.	Eleven kan beskriva olika sätt för hur musik används samt jämföra musik i olika kulturer.	Eleven kan analysera och bedöma hur musik används för att påverka individ och samhälle i olika kulturer.
Hållbarhet					

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 8 vid slutet av åk 9	Kriterier för vitsordet 10 vid slutet av åk 9
Handleda eleven att reflektera kring hur musik och ljudmiljöer påverkar individ och samhälle samt erbjuda eleven möjligheter att diskutera det hörda.	Eleven utvecklar förmåga att lyssna och diskutera det hörda.	A, B, C, D, E, F	Eleven kan lyssna till musik och olika ljud och kan ge någon kommentar om det hen hört.	Eleven lyssnar till musik och ljud och kan berätta om det hen hört.	Eleven lyssnar till och reflekterar kring musik och olika ljudmiljöer samt kan motivera sina synpunkter på det hen hört.
Handleda eleven att måna om sin hörsel och att se till att musik- och ljudmiljön är trygg.	Eleven utvecklar förståelse för en trygg musik- och ljudmiljö.	C, E, H	Eleven har en viss förståelse för riskfaktorer kopplade till ljud- och musikvolym.	Eleven kan beskriva faktorer som hör samman med en trygg musik- och ljudmiljö.	Eleven kan reflektera kring olika ljudmiljöer som är skadliga och hur man kan förebygga dem.
Handleda eleven att utveckla förståelse för upphovsrätt och delning och nedladdning av musik.	Eleven utvecklar förståelse för upphovsrätt och delning och nedladdning av musik.	C, D, H	Eleven känner till att det finns regler för nedladdning av musik.	Eleven kan i stora drag beskriva vad upphovsrätt innebär.	Eleven kan reflektera kring olika aspekter gällande delning och nedladdning av musik.